UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Celebratione Missarvm & aliis divinis officiis. Titvlvs XIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

CAP. II.

Ponit quædam gravamina, quæ prælati inferebant exemptis, præſertim Ciſtercienſibus, & illa fieri prohibet: ſtatuens, quòd Epiſcopi, qui in monaſteriis Ciſtercienſis ordinis charitativè procurantur, ſint contenti cibariis, quæ per illos ſibi miniſtrantur. Si verò procurentur ex debito, ipſis volentibus carnes miniſtrari debent extra ſepta monaſterii, vel ſaltem extra portam, quæ dicitur regularis. Ipſorum etiam eleemoſynarii fragmenta menſarum poſſunt pauperibus erogare. hoc dicit. Ioan. Andr.

Idem.

AD a noſtrum (quod dolentes referimus) pervenit auditum, quòd eccleſiarum prælati ad monaſteria Ciſtercienſis ordinis accedentes, licet ab eis charitativè recipiantur, & eis curialiter neceſſaria miniſtrentur, cibis tamen regularibus non contenti, contra privilegia dicti ordinis carnes petunt, & ſi eis non miniſtrentur, auferunt violenter. Et licet in locis eiſdem fiant eleemoſynæ competenter, ipſi tamen prælati ipſis religioſis invitis alias eleemoſynas faciunt, etiam in aliquibus locis, in quibus procurationes non habent, de conſuetudine vel de jure. Pro equitaturis quoque ferrorum, licet ferris non egeant, & coci eorum ſui officii ratione pecuniam exigunt & extorquent: Nec compoſitiones ſuper procurationibus inter prælatos ipſos & eos initas eis ſervant. Ipſis etiam in recipiendis procurationibus ita graves exiſtunt, quod ipſis in eorum monaſteriis & eccleſiis procurationes recipientibus, longi temporis victum brevis hora conſumit: & dum procurationes recipiunt, canes venaticos, falcones & accipitres ſecum habent. Et niſi voluntati ſatisfiat eorum, oſtia monaſteriorum ſeu eccleſiarum per violentiam ſæpe franguntur, & ornamenta eccleſiæ exportantur, pleriſque procurationes recipiunt una die ſedis Apoſtolicæ privilegio non ſuffulti, interdum in pecunia numerata, viſitationis etiam officio non impenſo, & occaſione dictarum procurationum, iidem prælati ab ipſis frequenter exigunt, quæ illis ſolvere non tenentur, intolerabilia eiſdem gravamina cumulantes. Sunt b & nonnulli qui procurationes nunciorum Apoſtolicæ ſedis, aliaque extraordinaria onera exemptis & aliis religioſis pro majori parte imponunt, ut ſe ac Presbyteros liberent, ſeculares religioſos ad ordinandum hujuſmodi onerum diſtributionem minimè aſſumentes: In multis etiam aliis præfati prælati, exempta monaſteria, & ipſorum eccleſias utroque illis jure ſubjectas, gravant in procurationibus recipiendis, & oneribus inſolitis imponendis: Nos igitur ſuper his volentes de opportuno remedio providere, ſacri approbatione concilii duximus ſtatuendum, ut ſi Epiſcopi non cauſa viſitationis, ſed charitativæ hoſpitalitatis, ad monaſteria venerint ſupradicta, victualia gratioſè recipiant, quæ charitatis gratia eis fuerint miniſtrata. Ipſis autem Epiſcopis, ad monaſteria venientibus ſupradicta, & procurationes ibidem recipientibus ſibi debitas de jure communi, conſuetudine, privilegio, vel jure alio ſpeciali, in domibus ipſorum monaſteriorum, extra tamen ſepta ipſorum exiſtentibus, ſi quæ fuerint ad hoc aptæ, alioquin intra ſepta ipſa, non tamen intra portam, quam regularem appellant, carnium pro congruentia temporis ſi voluerint (privilegio non obſtante quocunque) cibaria miniſtrentur. Nec inconveniens reputamus, ſi fragmenta, quæ de menſis ipſorum Epiſcoporum & ſuorũ familiariũ colliguntur, per ipſorũ Epiſcoporum eleemoſynarios ibidẽ pauperib. erogẽtur. Ab aliis autẽ gravaminib. expreſſis ſuperius, prælati diligenter c abſtineant, ſi Dei & Apoſtolicæ ſedis indignationem voluerint evitare.

CAP. III.

Diœceſani, quibus hoc conſtat, illos qui exigendo à clericis pedagia, vel guidagia excommunicati ſunt vel interdicti, publicare debent. Ioan. And.

Idem *in eodem.*

PRæſenti a conſtitutione jubemus, ut locorum diœceſani contra eos, qui ab eccleſiis vel perſonis eccleſiaſticis pro earum rebus propriis, quas non negotiandi cauſa deferunt, aut deferri faciunt, vel tranſmittunt, pedagia vel guidagia ſuo vel alieno nomine exigunt, vel torquent in animarum ſuarum periculum, & eorum à quibus ea exigunt, præjudicium & gravamen, excommunicationis & interdicti ſententias à jure prolatas, poſtquam de b his ipſis conſtiterit, omninò publicent, vel à ſuis ſubditis tamdiu faciant publicari, donec illi ſic exacta c reſtituerint, & de tranſgreſſione hujuſmodi ſatisfecerint competenter.

DE CELEBRATIONE d MISSARUM, & aliis divinis officiis.

TITULUS XIV.

CAP. I.

Prælati, ad quos ſpectat correctio, & illis negligentibus, ſuperiores ipſorum debent eſſe ſoliciti, ut horis debitis in cathedralibus, regularibus, & collegiatis eccleſiis horæ canonicæ devotè pſallantur: & quòd in eccleſiis aliis celebretur convenienter & debitè divinum officium, & nocturnum principaliter. hoc intendit. Ioa. And.

Clemens V. *In Concilio Vienenſi.*

GRavi e nimirum turbatione movemur, quòd ex nonnullorum rectorum negligentia, quæ dum ſpem impunitatis permittit, multam nutrire peſtilentiam conſuevit in ſubditis, plerique eccleſiarum miniſtri modeſtia ordinis clericalis abjecta, dum offerre Deo ſacrificium laudis fructum labiorum ſuorum in puritate conſcientiæ & animi devotione deberent, horas canonicas dicere, ſeu pſallere, tranſcurrendo, ſyncopando, extranea quidem & plerunque vana, prophana, & inhoneſta intermiſcendo colloquia, tardè ad chorum conveniendo, ſeu eccleſiam ipſam abſque rationabili cauſa ante finem officii exeundo frequenter, aves interdum portando, ſeu faciendo portari, caneſque ſecum ducendo venaticos, ac quaſi nihil prætendentes de clericali militia, in corona, veſtibus, & tonſura, divina etiam celebrare, aut eis intereſſe nimis indevotè præſumunt. Nonnulli etiam tam clerici, quàm laici, præſertim in feſtorum certorum vigiliis, dum in eccleſiis deberent orationi inſiſtere, non verentur in ipſis earumque cœmeteriis choreas facere diſſolutas, & f interdum canere cantilenas, ac multas inſolentias perpetrare, ex quibus eccleſiarum & cœmeteriorum violationes, inhoneſta, variaque delicta quandoque ſequuntur, & eccleſiaſticum plerunque perturbatur g officium, in divinæ majeſtatis offenſam, & aſtantium ſcandalum populorum. In multis inſuper eccleſiis cum vaſis, veſtimentis, & cæteris ornamentis ad divinum cultum neceſſariis, indecentibus utique (penſatis earum facultatibus) deſervitur. Ne igitur tranſgreſſiones invaleſcant hujuſmodi, aliiſque veniant in exemplum, ſacri concilii approbatione hoc

a *Vid. c. cum Apoſtolus. extra de cenſib. & cap. 1, 2, & 3. eod. in lib. 6. & vid. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 3. ubi plene de materia viſitationis.* b *al. ſunt etiam, &c.* c *alit. ita: diligenter prorſus abſtineant.*

a *Nota quòd res clericorum gaudent eodem privilegio quo res eccleſiarum. cap. ultim. de vit. & honeſt. cler. c. eccleſiarum ſervos. 12. q. 2. Anch.* b *al. de ipſis eos conſtiterit, &c.* c *al. extorta.* d *al. ita: de celebratione Miſſarum, & aliorum officior.* e *De materia hujus Clement. præter Doct. hic, vide canoniſtas in cap. 1. & c. dolentes. ext. de celeb. miſſar.* f *al. ita: etiam interdum, &c.* g *al. perturbant.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fieri prohibentes, ſancimus, ut illi, ad quos id pertinet, & in eorum, ſi utique exempti non ſint, negligentiam vel defectum, locorum ordinarii: ſi verò exempti fuerint, aut aliàs circa hoc privilegiati, ſuperiores ipſorum (omni negligentia vel incuria penitus relegata) circa reformanda præmiſſa, & eorum ſingula corrigenda, nec non ut in cathedralibus, regularibus, & collegiatis eccleſiis horis debitis devotè pſallatur: In aliis verò convenienter & debitè celebretur divinum *a* diurnum & nocturnum officium, ſi Dei & Apoſtolicæ ſedis indignationem evitare voluerint, ſolicitam curent diligentiam adhibere: contradictores per cenſurã eccleſiaſticam (dummodo ad eos illam exercere pertineat) aliiſque opportunis remediis compeſcendo, facientes prout ad eos ſpectat in his & aliis quæ ad divinum cultum, & morum reformationem pertinent, ac eccleſiarum & cœmeteriorum reſpiciunt honeſtatem, ſacrorum ſtatuta canonum, ad quæ ſcienda diligens curent adhibere ſtudium, irrefragabiliter obſervari.

CAP. II.

Clerici etiam religioſi, domeſtici, commenſales Cardinalium vel Epiſcoporum, ſe poſſunt illis in divinis officiis coaptare. h. d. Io. And.

Idem *in eodem.*

DIgnum prorſus & congruum arbitrantes, quòd clerici tam religioſi, quàm alii Cardinalium ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ, ac quorumcunque Pontificum, gratiam & communionem Apoſtolicæ ſedis habentium, commenſales domeſtici ſe poſſint ipſis in divinis officiis coaptare, ut illud, quod iidem Cardinales, ſeu Pontifices dicent, officium licitè dicere valeant: Nec ad dicendum aliquod aliud teneantur, ſacri approbatione concilii indulgemus.

DE BAPTISMO, ET EIVS effectu.

TITVLVS XV.

CAP. I.

In fontibus eccleſiarum, non in privatis domibus, debet baptiſma concedi: duos caſus excipit, & tranſgreſſores puniri præcipit. Io. And.

Clemens V. *In Concilio Vienenſi.*

PRæſenti *b* prohibemus edicto, ne quis de cætero in aulis vel cameris, aut aliis privatis domibus, ſed duntaxat in eccleſiis, in quibus ſunt ad hoc fontes ſpecialiter deputati, aliquos (niſi Regum vel Principum, quibus valeat in hoc caſu deferri, liberi extiterint, aut talis neceſſitas emerſerit, propter quam nequeat ad eccleſiam abſque periculo propter hoc acceſſus haberi) audeat baptizare. Qui autem ſecus præſumpſerit, aut ſuam in hoc præſentiam exhibuerit, taliter per Epiſcopum ſuum caſtigetur, quòd alii attentare ſimilia non præſumant.

DE RELIQVIIS ET VENERAtione ſanctorum.

TITVLVS XVI.

CAP. I.

Feſtum corporis Chriſti celebrari debet feria quinta, poſt octavam Pentecoſtes, & certæ indulgentiæ conceduntur in iis, qui in feſto, vel intra octavam officio vel horis intererunt. h. d. Ioan. And.

Clemens V. *in concilio Vienenſi.*

SI Dominum in ſanctis ejus laudare jubemur, dignum profectò, juſtum & ſalutare nobis exiſtit, ut ſibi, in ſui quo nos quotidie ſpiritualiter reficit memoriam corporis, laudes feſtivæ venerationis, & gratias referamus. Hac igitur conſideratione inducti, conſtitutionem à bonæ memoriæ Vrbano Papa quarto prædeceſſore noſtro ſuper hoc editam, de fratrum noſtrorum conſilio diſtrictè præcipimus obſervari: cujus tenor ſequitur in hæc verba: Vrbanus Epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis eccleſiarum prælatis, [illegible] Tranſiturus de hoc *a* mundo ad patrem ſalvator noſter Dominus Ieſus Chriſtus, cùm tempus ſuæ paſſionis inſtaret, ſumpta cœna, in memoriam mortis ſuæ inſtituit ſummum & magnificum ſui corporis & ſanguinis ſacramentum, corpus in cibum & ſanguinem in poculum tribuendo. Nam quoties hunc panem manducamus, & calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In inſtitutione quidem hujus ſacramenti dixit ipſe Apoſtolis, Hoc facite in meam commemorationem: ut præcipuum & inſigne memoriale ſui amoris eximii, quo nos dilexit, eſſet nobis hoc præcelſum & venerabile ſacramentum: memoriale, inquam, mirabile ac ſtupendum, delectabile, ſuave, tutiſſimum, ac ſuper omnia pretioſum, in quo innovata ſunt ſigna & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis ſaporis ſuavitas, ipſaque dulcedo Domini [illegible] in quo utique vitæ ſuffragium conſequimur & ſalutis. Hoc eſt memoriale dulciſſimum, memoriale [illegible] mum, & memoriale ſalvificum, in quo [illegible] ptionis noſtræ recenſemus memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo [illegible] proficimus ipſius corporali præſentia Salvatoris. Alia namque, quorum memoriam agimus, ſpiritu [illegible] complectimur: ſed non propter hoc realem eorum præſentiam obtinemus: In hac verò ſacramentali Chriſti commemoratione Ieſus Chriſtus præſens ſub alia quidem forma, in propria verò ſubſtantia eſt nobiſcum. [illegible] cenſurus enim in cœlum dixit Apoſtolis & eorum ſequacibus, Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſeculi: benigna ipſos promiſſione confortans, quòd remaneret & eſſet cum eis, etiam præſentia corporali *b*. O digna & nunquam intermittenda memoria! in qua mortem noſtram recolimus mortuam, noſtrumque interitum interiiſſe, ac lignum vitæ [illegible] ficum ligno crucis affixum, fructum nobis [illegible] lutis. Hæc eſt commemoratio glorioſa, quæ fidelium animos replet gaudio ſalutari, & cum infuſione [illegible] devotionis lachrimas ſubminiſtrat. Exultamus [illegible] rum noſtram memorando liberationem, & recolendo paſſionem dominicam, per quam liberati ſumus, vix lachrimas continemus. In hac itaque ſacratiſſima commemoratione adſunt nobis ſuavitatis gaudium [illegible] & lachrimæ: quia & in ea congaudemus lachrimantes, & lachrimamur devotè gaudentes, lætas habendo lachrimas, & lætitiam lachrimantem: nam & cor [illegible] ti perfuſum gaudio, dulces per oculos ſtillat guttas. [illegible] divini amoris immenſitas, divinæ pietatis ſuperabundantia, divinæ affluentia largitatis! dedit enim nobis Dominus omnia, quæ ſubjecit ſub pedibus noſtris, & [illegible] per univerſas terræ creaturas contulit nobis dominii principatum. Ex miniſtris etiam ſpirituum ſupernorum *c* nobilitat & ſublimat hominis dignitatem. [illegible] ſtratorii namque ſunt omnes in miniſterium, [illegible] eos qui hæreditatem ſalutis capiunt deſtinati. Et [illegible] tam copioſa fuerit erga nos ejus munificentia, [illegible] adhuc ipſe in nobis ſuam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monſtrare, ſemet ipſum nobis [illegible] buit, & tranſcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit ſe in cibum. O ſingularis & admiranda liberalitas, ubi [illegible]

---

a *Al. ita: diurnum officium pariter & nocturnum.* b *Conferunt tradita per B. Thom. par. 3. q. 83. art. 3.*

a *In antiquioribus codicibus deeſt dictio, hoc.* b [illegible] *l. 1. ff. quod met. cau. & gloſſ. in l. 3. C. in quibus* [illegible]
c *Al. ſupernorum.*